

lar v. *Libellista*. *Libellàtic*.

CPT.: *Ex-libris; ex-librista; ex-librisme*.

LLIÇ, del ll. *līcium* 'fil transversal amb què els fils se separen de l'ordit per facilitar el pas dels de la trama', 'fil de la trama', 'fil o cordó en general'. \square 1.ª doc.: 1647, DTo.: «*llissos* o tela del ordit: *licium*»; «*llissos* de estam que' s posan en lo teler de un texidor per a texir: subtemen, tramae subtensum in tenendo stamen», Lacav., p. 666. I potser ja entenia aquest mot Ll. d'Aversó en posar *lis* en dues ratlles seguides entre els rims en *-ir* (l'altre essent l'adjectiu *llis*, 1491, 4 i 5); «*lliç*: lizo para texer; *lliços*: lizos con que se texe», Sanelo, 96r2.

DERIV.: *Lliçada*. *Lliçador*; *-adora*. *Llicera*. *Lliceró*. *Llicet*. *Contralliços*. *Enlliçar*.

CPT.: Potser en el sentit de 'cordill, trama' en *ja-llissos*, que he suposat < **haja-lliços* (vegeu *hajar HAVER*).

LLIÇA, 'camp disposat per lluitar-hi dues o més persones', 'combat cavalleresc', del fr. *lice*, que antigament havia designat una barrera que es trobava en aqueixos llocs, o la que s'usava per a fortificació; probablement del francic **LĪSTJA*, que pot ser mera variant sinònima del germ. occid. **LĪSTA* 'llistó', 'tira, franja' (d'on el nostre *LLISTA*): variant com la suposada per l'ags. *liste* id.; o bé derivat d'aquell mot germànic, en el sentit de 'cosa feta de llistons o varetes'; no és impossible que al català li vagi arribar des del francic directament: però la data, molt més tardana en català que en francès, invita a creure en una transmissió indirecta. \square 1.ª doc.: c. a l'any 1400, o poc abans.

«--- féu-los entrar en la *lissa* del camp; e cant foren dins, dix Amic a Ardenic --- Si-t vols desdir del fals testimoni --- la batalla romandrà», *Amic e Melis* (NCL. XLVIII, 132); «com per la magestat del senyor Rey sia stada dada licència e facultat a nosaltres, jutges del camp, de jutjar e dar sentència en totes les batales qu'is faran dins lo temps per la M. S. consignat, axi en *liça* com en palenc, en pla o en muntanya, a peu o a cavall --- declaram: que lo senyor de les Vilesermes és mort com a bon cavaller --- e sia dada la glòria a Tirant lo Blanc de la dita batalla ---», JoMartorell (Ag./ \S 60, r, 182).

També apareix per aquest temps en l'acc. translatícia 'combat singular'; en JRoig (*Spill*): «qui les defén / sa vida ven, / la fe y honor, / si n'emprén *liça* / se embarança, / per lur malícia, / contra justícia / ---», i també en JoMartorell (*DAG.*); «entrem en la *lissa* sense haver temensa, / puys ab eguals armes farem la batalla: / la sagrada Verge d'on tot bé devalla, / per ço jo invoque me sia defensa», Joan O. Menorca, a. 1502 (JMBover, *BiEscrBal.* 1, 488.2.5). Encara hi ha dins la vila de Solsona el Carrer de *lex lises* (1964), on crec que s'havien celebrat torneigs, com en el Passeig del Born de la vella Barcelona; «f., fort., espay al peu de la muralla que impedeix que les pedres caygan al fosso; berme, liserar», Lab. 1840.

Davant la porta del castell, solia haver-hi un camp

clos, que era a propòsit per a jocs cavallerescs: això ha quedat avui transformat en «clos, tancat per parets, que hi ha de vegades davant la façana principal de la casa de pagès», dit *la lliça* a la Plana de Vic, en lloc del que anomenen 'el barri' en altres comarques (*Cost. Manc.* II, p. 91, cf. 71); s'estén, però, almenys fins a La Garrotxa: «La Rectoria era tancada, mes no estava tan despreviunguts sos habitants, per quant tiraren el cordill del lloqueteu abans de que els arribats truquessin a la porta; entraren a la *lliça*, i ja al cap de l'escala sortien a rebre'ls»; «les fatxadades de llevant i de ponent són més irregulars, alternant-se les obertures sense ordre aparent, llevat d'una grossa balcona que acompanya la gran porta duellada, que per la de llevant mira a la gran *lliça*, pati plantat d'arbres, i envoltat de coberts contenint galliners, conillers i altres dependències; per la *lliça* s'arriba a l'entrada principal de la casa ---»; «el senyor de Serra-Bruna convidava a tots els homes del poble a una reunió a la *llissa* del mas», Mrn Vayreda (*Sang Nova* I, 26, 59; 1.ª ed. v, viii, p. 392).

En francès antic *lice* designava una barrera qualsevol, fins i tot les que obstruïen un carrer (així en Pierre Cochon, c. 1420: God. IV, 773c), les que formaven la borda d'un vaixell (God. x, 78c) o enronraven l'antuixà o l'atri d'una església (1381); però des del S. XII apareix especialitzat en les estacades que rodegen un palenc de justes o les usades com a fortificació guerrera; que la cosa essencial és la barrera més que no el tancat ho indica també l'acc. figurada 'obstacle, impediment' (mj. S. XIV).

Des del francès o de la llengua d'oc aquest mot va passar a les diferents llengües romàniques d'Occident: port. *liça*, cast. ant. *liça* (avui escrit *liza*),¹ it. *lizza* (o bé *liccia* ant., un ex. en el segon quart del S. XIV). Tots ells són relativament tardans (cast., 1440; it. un cas en el tercer quart del XIV, i sovint en el XV i XVI), i usats només en sentit cavalleresc o militar. L'únic d'ells que podria ser germanisme directe és el català, com sigui que en català apareix abans que en castellà, i amb més varietat d'accs., entre altres una de rústica: 'barrera que tanca el clos de combat' i 'pati davant una masia'. Tanmateix la diferència cronològica és força més gran envist el francès que enfront del castellà, i aqueixes accs. més àmplies poden tenir un punt de partida en la senyorial o cavalleresca: és també, doncs més probable que el català vagi rebre el mot, així mateix, de França.

L'únic ètmon acceptable fonèticament és el francic **LĪSTJA* (cf. Gamillscheg, *EWFS*, s. v.), que pot ser un mer sinònim del nostre *LLISTA* (vegeu) en el sentit etimològic de 'llistó, vareta', vist que l'ags. *liste* postula precisament una base protogermànica **LĪSTJŌN* (a diferència de l'a-al. ant. *LĪSTA*),² a la qual correspondria **LĪSTJA* segons la fonètica francica; o bé, com suggereix el mateix Gamillscheg en *Rom. Germ.* I, 276, es pot tractar d'un derivat adjectiu en *-JA*, format com *LAUBJA* 'glorieta' (veg. *LLOTJA*) enfront de *LAUB* 'fullatge': llavors el sentit bàsic seria 'cosa feta de llistons'.